БУХЫ ОРОНУУДАИ ПРОЛЕТАРИНАР НЭГЭДЭГТЫ!

МАРТ 9 суббота 1940 он № 56 (3057) Сэн 10 мүнгэ.

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Превидиумэй ОРГАН.

Агууехэ Сталинай үнэн соратник

…здуудай агуухэ вождьнор, …брьска Социалистическэ рево…ции теоретигүүд ба стратегүүд …нин ба Сталинай шаби ба …ник, советскэ правительствын …, СССР-эй гадаада …үүдэй Арадай Комиссар—…лав Михайлович Молотов …дэр 50 наһа гүйсэбэ. Нүхэр …И. Молотов—большевистскэ …ин ба советскэ засагай элитэ …изатор ба хүтэлбэрилэгшэ.

…М. Молотов болбол 35 жэлэй …о соо хүдэлмэришэн ангиин …эй түлөө тэмсээ, тэмсэжэ …. Арадай сүлөөгэй түлөө, …тарска революциин түлөө, …элэн гададын интервент…ые ба сагаангвардейцүүдые …охин, ороной территориһоо …хын түлөө, ороной ажахые …хэн байгуулжа социалисти… рельсэ дээрэ гаргахын түлөө, …нска табанжэлнүүдэй пла…е бэелүүлхын түлөө—социа…ын түлөө 35 жэлэй торшо …ероическа тэмсэл ябуулаа. …нэй ажабайдал ба ажал‘…га болбол хүдэлмэришэн …н тэмсэлтэй, Ленин—…най партиин тэмсэлтэй холбоотой.

…еслав Михайлович болбол …һанһаа хойшо, һурагшадай …гуудта өөрынгөө револю…о ажал‘ябуулгые эхилһэн …. 1906 ондо большевистскэ …ин зэргэдэ ороо һэн. Тэрэ … хойшо агууехэ Октябрьска …истическэ революци боло…. М. Молотов хадаа царска …а эсэргүү хатуу шанга …юционно тэмсэлые ябуулаа. …ов болбол большевистскэ …зацинуудта Ленин ба …най хүтэлбэри доро актив…үдэлмэрилхэ зуураа, рево…н дайсадта, большевизмын …та эсэргүү эрид тэмсэл …һан байна. Энэ сагай торшо …үхэр Молотов хадаа револю…о ябуулгынгаа түлөө царска …ын хашалга мүрдэлгые … үзэһэн, 5 дахин аресто…даһан ба 4 дахин сүлэгдэ…йна. Теэд, ямаршье хардал…дэлгэ, ямаршье арест, тюрь… хэдэн олон сүлэлгэ хадаа, …агүй революционер, үнэн …евик — Вячеслав …ловичын революционно …буулгые, тэрээнэй эрид …е эбдэжэ шадаагүй.

…эр Молотов болбол 1917 … февральска революциин …үдтэ ба тэрээнһээ …хишье үедэ, нүхэр …в—РСДРП(б)-эйн Петро…а комитедэй член байгаа.

…ябрьска социалистическэ …цидэ бэлэдхэлэй ба зэбсэг…станиин үдэрнүүдтэ нүхэр …в болбол Петроградта … ба Сталинай хүтэлбэреөр …эрилһэн байна.

…данска дайнай хэсүү … үдэрнүүдтэ, Ленин—…ай партиин үнэн хүбүүн … Молотов болбол партиин …бараар тон харюусалгата …на ба советскэ хүдэлмэри… хүдэлмэрилһэн байна. … Молотов 1921 оной мартда, …н X съезд дээрэ ВКП(б)-…-гэй секретарьта һунгагда…. Нүхэр Вячеслав Михайло…болбол троцкизмда эсэргүү ба …жэжэ-буржуазна группа… ба течениүүдтэ эсэргүү …дэ партиин ленинскэ линиие …амагаалан, парти ба советс…энэй ударидахы хүдэлмэри…элмэрилөө.

…тиия генеральна линиин … ороной индустриализациин … хүдөө ажахые шэнэдхэн … механизированнэ ажахы …ын түлөө тэмсэлдэ …ай үүргэнь угааехэ.

…дэ үндэр техникын, коллек…ажалай ба томо үйлэдбэ… үндэһэ һуури дээрэ хүдөө ажахые шэнэдхэн байгуулхын тулада бүхы шухала условинуудые байгуулан, хүдөө ажахын хүгжэлтын активна ба үнэхээрээ хүсэтэ двигателинь болохо“ зорилгые социалистическэ промышленностиин урда табин, нүхэр Молотов болбол советскэ таряашадые социализмын байгуулалтада оруулха ленинско-сталинска планиие бэелүүлхын түлөө, нүхэр Сталинай сэхэ хүтэлбэри доро тэмсэһэн байна.

„Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ургалтада, деревниин ажалша массын байдалые һайжаруулгада ба ороной социалистическэ индустриализацида, эдеэ хоолой ба сырьегой үнэхөөрөө бэхи базанууды байгуулгые хангалга хадаа хүдөө ажахые социалистическэ шэнэдхэн байгуулгын үндэһэ һуури дээрэ лэ, колхозуудые байгуулгын үндэһэ һуури дээрэ лэ хангагдажа болохо байна“ гэжэ 1928 ондо нүхэр Молотов заагаа һэн.

Сталинска заабаринуудһаа үндэһэлэн, нүхэр Молотовай хэлэһэн эдэ үгэнүүдэй зүб байһанайнь гэршэ хадаа СССР-тэ социализмын илалта болоно.

Манай орондо социализм гол түлэб байгуулагдаа. СССР—түрүү хүсэнтүгэс индустриальна держава, социализмын сэсэглэн бадарагша орон! Үйлэдбэриин ониһон зэбсэгүүдые үйлэдбэрилхэ, хүдөө ажахые ба манай героическа Улаан Армиие хүсэтэ техникээр зэбсэглэхэ шадабаритай, түрүү социалистическэ промышленность ургаа. Колхозно строй илаа.

Социалистическэ индустриие сырьегоор ба бусад хэрэгсэлнүүдээр хангажа шадаха ба колхозно таряашадай ажабайдалые шанга шадалтай, культурна болгоһон, томо механизированнэ хүдөө ажахы байгуулагдаа. Социализмын илаһанай результадта, манай орондо антагонистическэ ангинууд үгы болоо, эрхэгүйдэлгэ, гуйраншалга, хүдэлмэригүйдэлгэ хадаа хойшолонгүйгөөр үгыхэгдээ.

Арадай интересүүд тухай, тэрээнэй материальна ба культурна ургалта тухай оролдолго хадаа манай орондо парти ба правительствын политикын үндэһэ һууринь мүн.

„... Манай советскэ строй хадаа ажалшадай материальна ба культурна хэмжээнэй саашадаа бүри түргэнөөр ургахынь тулада, товарнууд ба продуктнуудай элбэг дэлбэг бололгые хангахын тулада ба ажалшадай түргөөр ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хангахын тулада, бүхы нүхэсэлнүүдыень байгуулаа». (Молотов).

Уласхоорондын имагта сложно оршомбайдал соо, хоёрдохи империалистическэ дайнай боложо байгаа условидо, гадаада хэрэгүүдэй Наркомадые толгойлогшо В.М. Молотов хадаа мирэй сталинска политикые бэелүүлгын, нүхэр Сталинай заабаринуудые дүүргэлгын үндэһэ һуури дээрэ СССР-эй уласхоорондын авторитедые бэхижүүлгэдэ гайхамшаг амжалтануудые хангаа. Германи, Латви, Эстони, Литватай ба демократическа Финляндиин Арадай Правительствотай баталһан хэлсээнүүд ба договорнууд хадаа, Советскэ Союзые өөрынгөө ашаг туһын тулада дайнда оруулха гэһэн англо-французска блогой һэдэлгые бутасохёо. Советскэ правительствын ябуулһан, эдэ ба бусад гадаада политическэ актнууд хадаа СССР-эй уласхоорондын авторитедые арбидхаа!

Мүнөөдэр, агуухэ Советскэ Союзай ажалшад болбол сусарашагүй ленинец-сталинец Вячеслав Михайловичын 50 наһанай ойе гүнзэгы хүндэлэлөөр ба инаглалаар тэмдэглэнэ.

Дэлхэйн пролетариадай вождь Ленинэй үнэн шаби ба агуухэ Сталинай ойрын соратник—Вячеслав Михайлович Молотов үшөө олон олон жэлдэ ажаһууг!

Вячеслав Михайлович Молотов.

Тобир томонууд моридуудые бүри олоор үсхэбэрилхэб

Моринажалда хүдэлмэрилгэ—тон харюусалгатай ба хүндэтэй хэрэг. Би 1931 онһоо хойшо колхоздоо адуушаар хүдэлмэрилжэ, хэдэн арбаад тобир томонууд моридые үсхөөб. Түрүүшын жэлдэ харууһалһан унагадни мүнөө колхозой ажалда, эрхим моридой тоодо хэрэглэгдэнэ. Моридые харууһалгада зоотехническэ заабаринуудые бүрин сахилга хадаа бүхы унагадые хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлгэдэ хүргөө. Үнгэрэгшэ жэлэй торшо соо хамта 33 унагадые абажа (тэрэнэй тоодо 17-нь томо үүлтэрэй), нэгэшье хоролтогүйгөөр харууһалааб. 1939 онойгоо хүдэлмэриин эрхим показателяар хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хоёрдохёо хабаадаха дурахүсэл тухайгаа мэдүүлгэ үгөөд байнаб.

Февраль һарын 29—минии наһан соо мартагдашагүй үдэр. Энэ үдэр, парти ба правительство болбол минии үнэн сэхэ хүдэлмэрие үндэрөөр сэгнэжэ, намайе Ленинэй орденоор шагнаа. Баярай ехэ баяр! Урдань, үгытэй малшан хүбүүн орден абажа ябабашье шадахагүй байгаа. Мүнөө, сүлөөтэ ба жаргалта манай орондо—Соведүүдэй орондо, өөрынгөө шадабари ба талантые хүсэд элирүүлжэ, Эхэ ороноо улам бүри бэхижүүлхын түлөө урматайгаар тэмсэхэ эрхэтэй ба аргатайбди. Манайда ажал хадаа хүндэлэлэй, баатаршалгын ба геройствын хэрэг болоо.

Правительствын дээдэ наградада харюу болгон, колхозойгоо фермые, гансахан Зэдын аймаг соо бэшэ, харин республика дотороо жэшээтэ һайн ферма болгохын түлөө, алдарта Улаан Армидаа ба колхозойгоо үйлэдбэридэ томо, хурдан, атар тарган моридые олоор үгэхын түлөө сусаршагүйгөөр тэмсэхэб. 1940 ондо 50 унагадые (тэрэнэй 20-нь томо үүлтэрэй) харууһалжа абахаб, ороoной кампаниин планиие саг соонь 100% дүүргэхэб.

Адууша-орденоносец К. Г. Кожевников.

НҮҮЖЭ ЕРЭГШЭД—ТАМЧЫН СЕЛОДО

Тамча село, март 5. Мүнөөдэр, манай һалбаржа байгаа Бурят-Монгол республикада нүүжэ ерэгшэдтэ зорюулһан митинг Селенгын аймагай, Тамчын селодо, 4 мянган ажалшадай хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэбэ. Селенгын райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүх. Будаев, Юрогой сомоной, КарлМарксай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүх. Шарапов, Галуута нуурдахи охранын дэргэдэхи комсомольско организациин секретарь Богомолов гэгшэд амаршалгын үгэ хэлэбэ. Нүүжэ ерэгшэ нүхэр Баймахометов харюугай үгэ хэлэбэ. Селенгын районд хамта 122 колхознигууд ерэбэ. 80 бүлэ колхознигууд хадаа Тамча селогой, «Красный октябрь», «Социализм», Молотовай нэрэмжэтэ колхозуудай колхознигуудаар халуунаар угтагдаба. Эдээндэ сэбэр һайхан гэрнүүд бэлэдхэгдээ. Тамчын колхознигууд хадаа нүүжэ ерэгшэдтэй хөөрэлдэһэнэйгөө һүүлдэ, өөрынгөө селотой, колхозойгоо ажахытай танилсуулба. Агуухэ Октябрьска Социалистическэ революциин урда тээ энэ село хадаа ламын шажанай центрэнь байһан юм. Бурят-Монголдо байһан 33 дасангууд хадаа эндэхи хамбын хүреэн—дасанда мэдээтэй байгаа. Тэрэ үедэ хамба лама Builиев болбол аяар 500 га газарые гансаараа эдлэжэ, тэрээн дээрээ бурядай үгытэйшүүлые заража, мүлжэжэ, зобоожо байгаа. Тиихэдэ Тамча нютагта нэгэшье һургуули байгаагүй һэн. Зүгөөр, тэндэхи дасанда мянгаһаа холо үлүү тоотой лама бандинар —хубалзанууд һуудаг һэн.

Мүнөө Тамча нютагта 3 колхозууд тогтоогдоо, эхин 2 һургуули, зооветеринарна техникум ба районно колхозно һургуули байгуулагдаа. Дунда һургуулиин 2 дабхар шулуун гэр баригдажа һаяхан дүүргэгдээ. Кирписын завод, лесозавод, 3 столовонууд, 4 магазинууд, талханай 2 пекарнинууд, 2 клубууд байгуулагдаа, медицинскэ 3 учреждениүүд эмхидхэгдээ. „Социализм“ колхоздо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал сүм усадхагдаа. Нүүжэ ерэгшэ колхознигууд—айлшад хадаа тус нютагай хүгжэлтэнүүдтэнь ехэ баяртай.

Б. Ангаров.

Выставкын барилгашадые зоригжуулагша

1938 оной сентябрьда Вячеслав Михайлович Молотов болбол намайе уряа һэн. Тэндэ хүдөө-ажахын Бүхэсоюзна выставка тухай хөөрэлдөөн болохо ёһотой гэжэ би мэдээд байгааб. Энээниие мэдэхэдээ ехэ бахардааб, юуб гэхэдэ, выставкые барилга ба эмхидхэлгэ тон бэрхэтэй мэтэ һанагдаа, выставка дээрэ хүдэлмэрилгэ хадаа намайе научна ажал‘ябуулгаһаам холодхожо болохо ха гэжэ һанаһан байгааб.

Вячеслав Михайлович болбол намтай часһаа дээшэ хөөрэлдөө. Хүдэлмэриимни тухайда, һаяар ябуулагдаха шэнжэлгэнүүдэймни планууд тухайда бүрин асуугаа һэн.

Нүхэр Молотов болбол выставкын директорээр хүдэлмэрилхые намда дурадхаад, социалистическэ газартаряалангай илалтын Бүхэсоюзна харалгые эмхидхэлгын зорилгые тон һонирхолтой ба эли тодоор хэлэжэ үгөө һэн. Научна үндэһэ һуури дээрэ баригдаһан выставка болбол манай хүдөө ажахыда стахановска мастерствогой угааехэ һургуули боложо үгэхэ ёһотой гэжэ, Вячеслав Михайлович хэлээ һэн.

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшын кабинедтэ түрүүшынхеэ ороходоо түбэгшээһэн байбашье һаа, 20-30 минута соо үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдөөд байхадаа, мүнөөхи түбэгшээжэ ябагшаяа мартажархёо һэм.

Выставкын хүдэлмэри болбол намайе научна хүдэлмэриһөөм холодхохогүй, харин минии шэнжэлэлгые колхозно ба совхозно үйлэдбэриин практикада бүри дүтэлүүлжэ үгэхэ байһаниинь элирээ һэн.

Вячеслав Михайлович болбол хөөрэлдөөнэйгөө түгэсхэлдэ иигэжэ хэлээ һэн:

—Танда һайтар туһалхабди.

Үнэхээрээшье, выставкые барилгын түлэг ябажа байгаа үдэрнүүдтэ В. М. Молотовай халуун туһаламжа ба дэмжэлгые үдэр бүхэндэ үзэжэ байгаабди.

Хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олгохо показательнүүд тухай Главна выставочнэ комитедэй тогтоолжын проект зохёолгодо тон ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн тухайда һананаб. Вячеслав Михайлович болбол энэ документые зохёолгодо угаахэ удхашанар олгодог һэн.

—Хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ болбол кандидадуудые шэлэлгэдэ тон наряар ба научнаар үндэһэлэгдэһэн условинуудаар тодорхойлогдохо ёһотой, — гэжэ нүхэр Молотов хэлэһэн юм.

Главвыставкомой тогтоолой проектын материалнуудые зохёохын тулада нүхэр И. А. Бенедиктовтэй хамта олон үдэр ба һүни хүдэлмэрилөө һэмди. Зүгөөр, выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ олгохо зарим показательнууд хадаа үндэһэ баримтанууд дутуутайгаар оруулагдашһан ушарнууд байгаа. Вячеслав Михайлович болбол энээндэ ехээр анхаралаа табижа, тэрэнээ тон серьезноор заһахыемнай эридэг һэн.

Вячеслав Михайлович хадаа выставкын барилга дээрэ саг үргэлжэ ерэдэг байгаа.

1939 оной эхиндэ выставкын территори хадаа случайна барилганuудай бодхоогдожо байһан шэнгеэр харагдадаг байгаа. Тэдэнэй зариманууданъ архитектурна бэшэ ба удха багатай, тэдэниие пристань дээрэ, парка дээрэшье—хаанашье абаашаад табяа һаа таараад лэ байхаар шэнги байгаа.

Мүнөө выставкын бүхы архитектурань толотомо, һайхан шэмэлгэтэй ба хүдөө ажахын тематикатай тон нягта холбоотойгоор зохёогдоод байһанда, нүхэр Молотовай өөрөө нюураараа хабаадалсаһандань бидэнэр нэн түрүүн уялгатайбди. Тэрээнэй зүбшэлгэгүйгөөр, гол шухала барилганuудай нэгэшье проектнь зохёогдоогүй байна.

Барилгын түрүүшын үедэ выставкын гоё һайхан үнгэ ба тэрэнэй архитектурна гоёолгын зорилгонь зүбөөр ойлгогдоогүй байгаа гэжэ хэлэмээр байна. Олон павильонууд—Сибириин, Азербайджанай ба бусад хадаа хүдөө ажахын бэшэ, харин Индустриин зурагуудтайгаар хэгдээд байгаа. Вячеслав Михайлович хадаа энээниие буруушаан, иигэжэ хэлээ һэн:

—Манай выставка — хүдөө-ажахын выставка мүн. Тиимэ ушарһаа, холоһоо хүн харамсаараа лэ энэ юу харуулха павильон бэ гэжэ мэдэгдэхээр гоёохо хэрэгтэй. Выставкын булан бүхэн хадаа һайтар бодомжологдожо ба тааруулагдажа гоёогдохо ёһотой. Павильонуудай архитектура, уранһайхан зурагууд шэмэглэлнүүдэнь социалистическэ ба газартаряалангай элбэг дэлбэгые харуулха лэ шанартайгаар хэгдэхэ ёһотой.

Архитектура, уранһайхан зурагууд, скульптура гэхэ зэргын тусхайта хэрэгүүдые Вячеслав Михайловичын гүнзэгыгөөр шудалангхай байһаниинь выставкын хүдэлмэрилэгшэдые гайхуулагша һэн.

Нэгэтэ, выставкын территориие үзэжэ дүүргээд, Вячеслав Михайлович намда хандажа, шоглоһон хэбэртэйгээр, иигэжэ хэлээ:

—Таанарые нэгэшье хүнэй гомодоогогүйнь намда ехэ зохидгүй байдаг.

—Теэд энэ муу гээшэ аал!—гэжэ би асуубаб.

—Һайншье, муушье байжа болохо. Энэ хадаа һанаа амар ойдалда хүргэжэ болохо. Тиимэ дээрэһээ, хүдэлмэриингөө дутуу дундые обёоронгүй үнгэршэжэ болохо гээшэт.

Вячеслав Михайлович болбол хүдэлмэриин Сталинска стилиин тодорхой практическа һургаалнуудые үгэдэг байна.

Выставкын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив хадаа барилгые хараалагдаһан болзор соонь дүүргэһэн юм. Выставкые нээлгын баясхаланта үдэр хадаа тон һонороор һанаанда ороно. Тугуудаар намилзан шэмэглэһэн, гоё һайхан ба наранай туяагаар сасарма талмай дээрэ, выставкэдэ хабаадалсаха 10 мянган колхознигууд, айлшад ба выставкын барилгашад сугларба. Тэдэнэр хадаа трибуна дээрэ советскэ правительствын толгой нүхэр Молотовай гарахада, угаахэ баяраар угтаа һэн.

Нүхэр Молотовай тон һонор ба бүгэдэндэ ойлгостой үгэнүүдые бидэнэр айхабтар ехэ анхаралтайгаар соносоообди. Тэрэ хадаа иигэжэ хэлээ һэн:

—Манай выставка болбол манай илалтануудай дүнгүүдые үгэхэһөө гадна, мүн хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтэдэ, социализмын шэнэнүүд алдарта илалтануудта хүсэтэ уряал боложо үгэнэ.

Эдэ үгэнүүдэнь хүсэдөөр харюулагдажа байнэ. Выставкын тон шухала дүнгүүдэнь хадаа манай ороной хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтэдэ, социализмын шэнэнүүд алдарта илалтануудта выставкын туһалһанда байна.

Поле дээрэхи хүдэлмэриин түлэг үедэ, „бүрэнхыһөө бүрэнхы болотор“ хүдэлмэрилжэ һураһандаал адляар, выставкые хэдэн зуугаад мянгаад экскурсантнууд шэнжэлэн хараа. Москвада тэдэнэй хараһан бүхы зүйлнүүд хадаа түрүүшүүлэй зэргэдэ орөлсохо гэһэн хүсэлые хоёр ба гурба дахин арбидхаа, выставкые үзэһэн олон мянгаад хүнүүд болбол түрүү опыдой дүлэтэ пропагандистнууд, сталинска гурбадугаар табанжэлэй агуухэ зорилгонуудай дүүргэлтын түлөө активна тэмсэгшэд болоо.

Выставка болбол социалистическэ соревнованиин гайхамшагта дүлые хүдөө ажахыда бүри тодоор, бүри хүсэтэйгөөр бадаруулаа. Энэ соревнованиин элбэг дэлбэг үрэнүүдэнь 1940 оной выставкэдэ харуулагдаха байна.

Вячеслав Михайлович Молотовай 50 наһа гүйсэһэнэй баярай үдэрөөр дашарамдуулан, колхозно стройн угаахэ илалтанууд хадаа 1940 оной выставкэдэ үшөө бүрин хүсэдөөр, бүри һайн һургаал болохоор харуулагдахынь түлөө бүхы өөһэдынгөө хүсые, бүхы шадабаряа гаргахабди гэжэ, партиие ба агуухэ Сталинай соратник—советскэ правительствын толгой нүхэр Молотовые найдуулха байнабди. (ТАСС).

Академик Н. В. Цицин.

Киевскэ городской партийна конференци

Киев, мартын 3. (ТАСС). Мүнөөдэр Киевскэ городской партийна конференци нээгдэбэ. Делегадууд болбол конференциин президиумда нүхэд Хрущев, Корниец, Бурмистенко, Коротченко, Гречуха, Тимошенко ба бусадые һунгаба.

Нэрьемэ оваци доро, конференциин хүндэтэ президиумдэ нүхэр Сталин толгойтойгоор, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй Политбюрогой члэнгүүд һунгагдана.

Партиин горкомой хүдэлмэри тухай отчедтойгоор горкомой секретарь Шамрило выступалба.

1939 ондо Киевскэ партийна организацяар туйлагдаһан амжалтанууд тухай хэлэхэ зуураа, докладчик болбол заводууд, фабриканууд ба түмэр замай транспортын планиие дүүргэлгэ тухай мэдээнүүдые харуулба.

Киевэй парторганизаци болбол парти доторой хүдэлмэриие һайжаруулгаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Городской партийна организаци болбол отчетно үе соо 14427 хүниие өөһэдынгөө зэргэнүүдтэ абажа, партида ба эхэ орондоо преданнэ түрүү хүнүүдээр ургаһан байна.

Киевэй 60000 партийна ба партийнабэшэ большевигүүд болбол „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“, Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые өөһэдөө үзэнэд.

Советскэ Союз дотор

Трактористнуудые бэлэдхэлгэ

Украинын ба Белоруссиин баруун областьнуудта трактористнуудые бэлэдхэлгэ дэлгэрбэ. Пинскэ областиин, Жабшицкэ районой Дубой деревнидэ, трактористнуудай курснууд нээгдээ. 140 хүн, тэрэнэй тоодо, 18 эхэнэрнүүд һуралсана. Тарнопольско областиин кременецкын хүдөө ажахын һургууляар 95 трактористнууд ба 49 комбайнернууд бэлэдхэгдэбэ.

Амурстальстрой дээрэ

Комсомольск-на - Амуре. «Амурстальстрой» гэжэ металлургическа комбинадые барилга дээрэ хүхюун оршом байдалтай. Барилгашадай шэнэ отряд эндэ ерэбэ. Дальновосточно металлургиин барилгада, хоёрдохи кварталда 8000 хүн ажаллаха байна.

Львовско областьдохи промкоопераци

Львов. 4000 гаран кустарьнууд ба ремесленнигүүдые нэгэдүүлдэг, промкооперативна 85 артельнүүд Львовто ба бүхы область соонь тогтоогдобо.

Артельнүүд болбол 500 гаран зүйлэй, үргэн хэрэглэлгын товарнууд—примусүүд, радиоаппарадууд, электрическэ вентиляторнууд, багашуудай нааданууд, трикотажа хубсаһан, гуталнуудые гаргаха байна. Гутал ба хубсаһа ремонтолхо пунктнууд бии болгогдобо.

Крымэй курортнуудта

Ялта. Хабарай һайхан саг болбол санаторинууд ба амаралтын байшангуудта амарагшадай баярые хүдэлгэһэн байна. Амбулаторидо эмнүүлдэг хүнүүдтэ тон ехэ анхарал хандуулагдана, тэдэнэр болбол квартиранууд, эдеэ хоол ба эмнэлгээр хангагдаха байна. Багашууд ба залуушуудай санаторна сеть үргэдхэгдэнэ.

Шэнэ клуб барихань

Ярууна. Ульдиргын сомоной, Молотовай нэрэмжэтэ колхоз болбол 400 хүнэй һуурitай шэнэ клуб барижа эхилээ. Энэ клубань уншалгын ба танцын залнуудтай. Гадна, хубсаһа тайлдаг, буфедэй байха таһагууд байха юм.

О. Ц.

ҺАЙНААР ХҮДЭЛМЭРИЛДЭГ КЛУБ

Хори. Удын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд болбол колхознигуудайнгаа дунда культурна хүдэлмэриие һайжаруулхын тула анхаралаа һайтар табина.

Колхоздохи клубайнь (даагшань нүхэр Дармаева) дэргэдэ библиотека, биллиард, шатар, патефон, гармони ба бусад хэрэгсэлнүүд бүрин бии. Клубань үдэшэ бүхэндэ нээлгэтэй байдаг дээрэһээ колхознигууд сугларжа газета, журналнуудые уншадаг, радио соносодог байна.

Һаяхан болоһон колхозно суглаан дээрэ, колхознигуудай культурна болбосон байдалые һайжаруулха ба гуртадахи малажалайгаа бригада дээрэ улаан булан, радио байгуулха, стол, стул, доска гэхэ мэтые бэлэдхэхэ гэжэ тогтооһон байгаа, тэрэ хадаа мүнөө хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна.

Колхозойнгоо центртэ колхозно гостиница барижа, тэндээ столово бии болгобо.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүйе ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха тухай эрид хэмжээнүүдые абаһан байна.

Мүн, ариг сэбэр ба гигиеные сахиха тухай лекциие фельдшер нүхэр Тарасов колхознигуудта уншажа үгэнэ.

Дам. Жам.

Культурна хүдэлмэридэ анхаралаа табинагүй

Кабанскын аймагай, Хандалай сомоной зарим колхозуудта культурна хүдэлмэринүүд муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ,тус сомоной „Политотдел“ ба Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудай малай фермэнүүд ба колхознигуудайда ариг сэбэрые сахилга тон хангалтагүй байна. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз хоёр банитай байбашье, тэдэнь 1940 оной гараһаар нэгэшье түлигдөөгүй.

Гадна, колхозно клубуудта ямаршье культурно-массова хүдэлмэринүүд ябуулагданагүй.

Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Михайлов ба Мункоев гэгшэд иимэ шухала хүдэлмэридэ анхаралаа табидаггүйнь гайхалтай.

Комсомол.

БАВАСАН АБИДУЕВ

„Бурят-Монголой Үнэн“ газетын редакциин коллектив, партийна организаци ба местком болбол үнинэй поэт ба оршуулагша, урдань манай редакциин хүдэлмэрилэгшэ байһан

Бавасан Доржиевич Абидуевай,

удаан үбэшэлһэнэй һүүлээр, сагһаа урид наһа бараһан тухайнь, гүнзэгы шаналалтайгаар мэдээсэнэ.

„Б.-М. Үнэн“ газетын редакциин коллектив, партийна организаци ба местком.

Сэсэглэн бадаржа байгаа республикын наран доро, поэт Бавасан Абидуев болбол энэ зол жаргалаа эрхим шүлэгүүдээрээ дуулан байгаа. Тэрэ болбол залуугаар ба баяртай хүхюунээр ханхинадаг һэн. Үхэл болбол манай зэргэнүүдһээ гайхамшаг поэт, Марксизм-Ленинизмын классигуудай оршуулгаша, хүндэтэ нүхэр, хэлбэришэгүй большевик Бавасан Доржиевич Абидуевые саг бусаар таһалаа.

Бавасан болбол 1909 оной апрелиин 10-да Иволгын аймагай, Оронгын сомоной, Янгажин нютагта, үгытэй таряаша хүнэй бүлэ соо түрэһэн юм. 1927 ондо колхоздо ороо. Бага наһатай байхаһаа эхилээд батрак боложо ябаһан юм. 1932 ондо, ВКП(б)-эйн члендэ абтаһан байгаа. 1927 ондо тэрэ болбол Сельсоведтэ түрүүлэгшын орологшоор ба секретаряар хүдэлмэрилбэ, тиихэ зуураа нютагдахи таряашадай комитедэй члениинь байгаа һэн.

1925 онһоо эхилээд, Бавасан Абидуев болбол „Бурят-Монголой ҮНЭН“ газетын хуудаһануудта статьянуудаа толилжо эхилһэн байна. Активна селькор байһан туладань, редакцидахи хүдэлмэридэ дэбжүүлһэн байна. Түрүүшээр литсотруднигаар, һүүлээрэнь таһагые эрхилэгшээр хүдэлмэрилбэ. Хожомонь, областной комсомольско газетын редакторые орологшоор баталагдажа, 1932 он хүртэр хүдэлмэрилөө.

1930 ондо, нүхэр Абидуев хадаа „Наранай туяа“ гэжэ шүлэгүүдэй сборник гаргаба, тэрэ болбол Бурят-Монгол шүлэгүүдэй түрүүшын сборник байһан юм.

1932 онһоо эхилээд, Бавасан Доржиевич болбол марксизм-ленинизмын классигуудай трудуудые оршуулаа. «Ленинизмын асуудалнууд» гэжэ Сталинай зохёолые оршуулһан байна, тэрэ болбол бусад оршуулгашадтай хамта, «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ ба марксизм-ленинизмын бусад трудуудые өөрынгөө ажабайдалай һүүлэй үдэрнүүд хүртэр оршуулһан байна.

Залуу Бавасанай түрүүшын шүлэгүүдэнь 1926 ондо „Б.-М. Үнэн“ газедтэ толилогдоо һэн, тэрээнһээ хойшо элдэб олон литературна журналнуудай ба сборнигуудай хуудаһанда тэрэнэй шүлэгүүдэнь олоороо хэблэгдэдэг болоо. 1934 ондо тэрэ болбол СССР-эй Советскэ писательнуудай союзай члендэ абтаһан байна. 1939 ондо, нүхэр Абидуев болбол «Баир» гэжэ хоёрдохи сборнигоо гаргаба. Багашуудай оригинальна литературые байгуулхын тула тон ехээр хүдэлмэрилһэн байна. Тэрээнһээ гадна, нүхэр Абидуев болбол Советскэ литературые бурят хэлэн дээрэ гайхамшагаар оршуулагша байгаа, тиимэһээ бурядай уншагша болбол Н. Островскын „Булад яажа хатуужааб“, „Шуурган соогуур түрэгшэд“ ба бусад гайхамшаг зохёолнуудые түрэлхи хэлэн дээрээ уншаха аргатай болоһон байна.

„Наранай гэрэл“, „Алтан далай“, „Самолет“ (поэма) ба бусад зохёолнуудань, бурят-монголой залуу литературын алтан фондодо бата бэхеэр оробо.

Саг бусын үхэл болбол уранһайханай литературын хүгжэлтын хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсэнүүдые үгэһэн энэ гайхамшаг поэт, оршуулагшые бидэнһээ холодохобо.

БЕЛЬГАЕВ Г. Ц.,
КРЕСЛАВСКИЙ Г. А.,
МОНКЕТОВ В. Т.,
БИМБАЕВ Р. Б.,
НАМСАРАЕВ Х. Н.,
ОЧИРОВ Ц. О.,
ГАЛСАНОВ Ц. Г.,
ШАДАЕВ А. И.,
БАЛДАНО Н. Г.,
МЕТЕЛИЦА С. Б.,
ДАНЦАРАНОВ Ц. Ц.
ДУГАРОВ Б. Д.,
ТУМУНОВ Ж. Т.,
ХИЛТУХИН Д. Д.,
ЦЫБЕНОВ Д.,
ДУНАЕВ С. Д.,
ЦЫДЕНДАМБАЕВ Ч. Д.,
ЧЕРНИНОВ Д. Ч.,
НОМТОЕВ Ц. Н.,
НИМБУЕВ Ш. Н.,
ДАМДИНОВ Д. Д.,
ДАМБАЕВ Д. Д.,
БАЗАРОН Б. Б.,
ГАЛСАНОВ Д. Г.,
ТОЛСТИХИН А. С.,
САНЖИЕВ Б.,
САНЖИНО Г. Ц.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленин, И. В. Сталин ба В. М. Молотов 1917 ондо «Правда» газедэй редакцида.
Художник Васильевай зураг.

МОЛОТОВ—ПРАВДИСТ

„Правда“ болбол мартагдашагүй хуудаһануудые большевизмын историдо бэшээ. Тэрэ хадаа 1912—1914 онуудта, самодержавиин хатуу шанга репрессинүүдэй условинуудта героическа хүдэлмэри ябуулаа. „1912 оной „Правда“—энэ хадаа 1917 ондо большевизмын илалтын фундамент табилга мүн“—гэжэ нүхэр Сталин бэшээ һэн. 1912—1914 онуудта „Правдаар“ хэгдэһэн хүдэлмэри болбол массова большевистскэ парти байгуулгада туһалһан байна, һүүлээрэнь энэ партиие царска правительствын ямаршье мүрдэлгэнүүдэнь эбдэжэ шадаагүй.

Ленин ба Сталин болбол „Правдые“ байгуулгада тусгаар ехэ удхашанар олгодог байгаа. Ленин хадаа „Правдые“ эрхимээр хүтэлбэрилхын тула Парижһаа Краковта—Россида дүтэлжэ зөөһэн байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилхы статьянуудань „Правдада“ үдэр бүри шахуу хэблэгдэдэг байгаа, редакци хадаа зарим алдуунуудые критикэлһэн критикэтэй, зүбшэлнүүдтэй, директивүүдтэй, заабаринуудтай бэшэгүүдые Ленинһээ саг үргэлжэ абадаг һэн. Сталин болбол „Правдын“ түрүүшын номерой планиие өөрөө зохёожо, тэрээниие хүтэлбэрилэн гаргаһан байна, тиин Нарымска сүлэлгэһөө тэргэдһэвэйгээ һүүлээр, петербургска подпольдо байха зуураа „Правдые“ үдэр бүри хүтэлбэрилдэг байгаа.

Ленин хадаа эммиграцида байха, ба Сталин—подпольдо хоргодохо баатай болоһон, иимэ условинуудта, редакцидахи тэдэнэрэй сэхэ туһалагшанарай үүргэнь тусгаар харюусалгатай байгаа. Тиимэһээ, парти болбол «Правдын» секретариин постдо нүхэр Молотовые табиһан байна. Сүлэлгынгөө болзорой дүүрэһэнэй һүүлээр, 1911 оной июльдэ Петербург ерээд, Молотов хадаа дээдэ һуралсалай заведенинүүдтэ большевистскэ группануудые байгуулжа, тэдэнэрые большевистскэ организацинуудай ниитэ городской студенческэ комитедтэ нэгэдүүлһэн байна.

1912 оной эхинһээ Вячеслав Михайлович хадаа большевистскэ «Звезда» газетын тон деятельнэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэниинь байһан ба гайхамшаг журналист-большевигэй онсо бэлигтэ талантань тэндэ харагдаһан байна. «Звезда» болбол нүхэр Молотовай хүтэлбэрилхы статьянуудые хэблэһэнэйгээ түлөө, царска полициин мүрдэлгэнүүдтэ нэгэтэ бэшэ ороһон байна. Царска засаг болбол нүхэр Молотовай статьянуудтай «Звезда» газетын номерые хоёр дахин конфисковалаа һэн.

Вячеслав Михайловичын нэрэнь «Правдын» бүхы ажал'ябуулгатай таһаршагүй холбоотой. Нүхэр Молотов хадаа ленинскэ «Правдын» организаторнууд ба хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, тэрэнэй редакциин секретарь, Ленин ба Сталинай тон ойрын туһалагша мүн.

Ленин ба Сталинай заабаринуудые хүтэлбэри болгон абажа, нүхэр Молотов болбол «Правдада» бэшэһэн статьянууд соогоо, политическэ ажабайдалай тон шухала асуудалнуудые большевистскэ ёһоор тодорхойлон элирүүлдэг һэн.

В. М. Молотовай статьянууд хадаа хэблэгдэхэ бүхэндөө Россиин революционно хүдэлмэришэдые эли, тодорхойгоор ориентироваладаг байгаа.

„Правда“ болбол ликвидаторнуудта эсэргүү эрид тэмэсэл ябуулаа һэн. „Луч“ газета ликвидаторнуудай орган байгаа. „Правда“ хадаа хүдэлмэриин 8 часай үдэр тухай, помещигүүдэй газарые конфискацилха тухай ба демократическа республика тухай, тайлбарилан хэлэбэл, царизмые унагааха тухай лозунгнуудые түрүүшын һуурида дэбжүүлдэг һэн. „Луч“ хадаа „зарим лозунгнуудай“, „жэжэнүүд буултанuудай“ түлөө байгаа. „Правда“ болбол легальна бэшэ революционно партиие бүхэжүүлхын түлөө тэмэсээ. „Правда“ болбол партиие меньшевигүүд, троцкистнууд, изменнигүүд ба предательнуудһаа сэбэрлэхын түлөө тэмэсэдэг һэн.

„Правдада“ хэблэгдэһэн, Ленинэй ба Сталинай статьянууд болбол ликвидаторнуудые бутасохиһон юм. Молотовай статьянууд хадаа ликвидаторнуудта серьезно сохилтонуудые хэһэн байна.

„Звезда“ ба „Правдада“ хэблэгдэһэн статьянууд соогоо, Молотов хадаа большевистскэ партиин революционно лозунгнуудые сусаршагүйгөөр пропагандироваладаг һэн. Энэ болбол „Правдын“ гаргалгые хододоо хоридог царска цензурын условинуудта айхабтар бэрхэшээлтэй байгаа.

Царска правительство хадаа „Правдын“ хуудаһануудахи хүсэтэ үгэнүүдые болюулха гэжэ нэгэнтэбэшэ һэдэһэн байгаа. 1913 оной сентябриин 26-да хэблэлэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ петербургска комитет болбол „Правда труда“ газетын 14-дэхи номерто хэблэгдэһэн „Штрейхбрехернүүдэй наймаан“ гэжэ, Вячеслав Михайловичын статьягайнь түлөө нүхэр Молотовто ба „Правдын“ редакцида эсэргүү уголовно мүрдэлгэ хэхын оролдолго гаргаһан байна.

Нүхэр Молотов хадаа Петербургдахи ба орондохи стачечна хүдэлөөе хүтэлбэрилгээр, „Правдын“ редакцида ехэ хүдэлмэри ябуулаа һэн.

Стачечна хүдэлөөн тухай бэшэһэн нүхэр Молотовай статьянуудань „Правдада“ саг үргэлжэ хэблэгдэдэг байгаа. Эдэ статьянууд соонь стачечна тэмэсэлэй дүнгүүд гаргагдадаг, стачечна тэмэсэлые шэнэ шатада хайшангээд үргэхэ тухай заабаринууд үгтэдэг бэлэй.

Хэдэ хэдэн статьянууд соогоо, нүхэр Молотов болбол самодержавида эсэргүү тэмэсэлдэ хүдэлмэришэн ангиин ёһото союзник гэжэ таряашадые тодорхойлхо зуураа, тэдэнэрэй байдал тухай хэлэдэг байгаа.

«Правдада», хүдэлмэришэдэй корреспондентнүүдтэй ябуулагдадаг тон ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри, тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй взносуудые „Правдын“ «булад фонддо» суглуулгын хүтэлбэри хадаа Вячеслав Михайловичда даалгагдаһан байгаа. Амаршалгын барагдашагүй олон тоото бэшэгүүд «Правдада» ерэдэг һэн. Хододоо шахуу, конвертнүүд соонь хэдэн арбаад түхэриг, нэгэ түхэригшье, бутархай хашарһа мүнгэнүүд „Правдада“ эльгээгдэһэн байдаг бэлэй. Харин эдэ хашарһа мүнгэнүүд ба түхэригүүдһээнь, хүдэлмэришэдэй газетые хангаха хүсэнтүгэс база ургадаг байгаа. Нүхэр Молотов болбол «Правдын» хүдэлмэришэдэй корреспондентнүүдтэй, фабриканууд ба заводуудтай тон нягта холбоотой байдаг һэн.

Партиин эмхидхэлэй хүдэлмэриин нилээд ехэ хубинь «Правдада» даалгагдадаг байгаа. Эндэ нютагуудахи партийна ячейкэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзалга болодог, эндэһээ Центральна ба петербургска комитедүүдэй директивүүд нютагуудта эльгээгдэдэг һэн.

Нүхэр Молотов хадаа Выборгскэ районда партийна тон ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Тэрэ болбол Николаевска харгын түмэрзамайхидай дунда большевистскэ организациие байгуулһан ба гүрэнэй дүрбэдэхи Думэдэ һунгалтануудай болохотой дашарамдуулан, большевистскэ агитациие активнаар эрхилһэн байна. Гүрэнэй дүрбэдэхи Думын нээгдэхэ үдэр большевигүүдэй хүтэлбэреэр фабриканууд ба заводуудта политическэ забастовкын болоһоной һүүлээр, 1912 оной ноябриин 14-дэ нүхэр Молотовай квартирада нэгжэлгэ хэгдэһэн байгаа. Тиихэдэвь нүхэр Молотов болбол царска полициин гарһаа зайлажа шадаһан ба легальна бэшэ (хоргодонги) байдалда ороо һэн.

Нюуса подпольдо байхадаашье «Правдын» редакцида активнаар хүдэлмэрилхэ мүртөө, нүхэр Молотов хадаа большевигүүдэй петербургска организациие, Думэдэхи депутадууд-большевигүүдые хүтэлбэрилжэ байһан юм. 1913 оной мартын 14-дэ политтехническэ институддахи сходка (сугларалга) дээрэ петербургска большевигүүдэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Молотов болбол военно-медицинскэ академидэ хэгдэһэн царска „реформануудта“ эсэргүү протестын забастовка сонсхохо гэһэн дурадхалтайгаар үгэ хэлэһэн байна.

Царска полици хадаа 1913 ондо нүхэр Молотовые хоёр дахин арестовалаа һэн.

1913 оной хоёрдохи хахадта нүхэр Молотовай „Правдадахи“ ажал'ябуулгын үе хадаа профессиональна хүдэлөөе ба большевистскэ легальна хэблэлые хүтэлбэрилхэ тушаа ехэ хүдэлмэреэр характеризовалагдана. Россиин хүдэлмэришэдые революционно хүдэлмэреэ сусаршагүйгөөр үргэлжэлүүлхыень уряалһан, нүхэр Молотовай статьянуудань „Правда труда“, „Путь правды“ газетанүүдтэ, „Вопросы страхования“, „Просвещение“ журналнуудта толилогдоһон байгаа.

Энэ үедэ нүхэр Молотов болбол большевигүүдэй петербургска комитедэй бүхы ажал' ябуулгые сэхэ хүтэлбэрилдэг байгаа. Нүхэр Молотовоор ба Ленин, Сталинай бусад шабинараар хүтэлбэрилэгдэгшэ петербургска большевигүүд, „Правдатай“ хамта, 1917 ондо большевизмын илалтын фундаментые табижа ба бүхэжүүлжэ, царска самодержавиин хүшэр хүндэ условинуудта Ленин ба Сталинай заабаринуудые эрэлхэгээр, зоримгойгоор бэелүүлдэг байгаад.

1912-1914 онуудта ленинскэ „Правдын“ секретарь ба редактор, петербургска большевигүүдэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Молотовай хүдэлмэринь хадаа тэрээниие манайороной ажалша массануудай инаг хүтэлбэрилэгшэ, коммунизмын илалтын түлөө, Ленин—Сталинай хэрэгэй түлөө тэмэсэгшэдэй түрүүшын нэгэн болгоо.

А. Питерский.

Харюусалгата редактор **Р. БИМБАЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны: отв. редактора—3-44; отв. секретаря—3-23; зав. отд. партийной жизни — 7-55 2 зв., зав. сельхоз. отд — 7-55; зав. отд. кадров—5-07.

Типография НКМП БМАССР Бургла́авр № 354